

POMŮCKY PRO INKONTINENCI

Markéta Hrabovská, Ladislava Valachová
Urologické oddělení, FN u sv. Anny v Brně

Inkontinence moče představuje nejenom medicínský, ale i ekonomický problém, se kterým se setkávají odborní i praktičtí lékaři v každodenní ambulantní práci. Ve svém sdělení autorky seznamují se základními typy inkontinenčních pomůcek a současným stavem pravidel jejich předepisování a úhrady zdravotními pojišťovnami.

Úvod

Jako inkontinenci moče označujeme stav, kdy dochází k nedobrovolnému úniku moče. Pro pacienta představuje závažný medicínsko-psychologický a sociálně-hygienický problém.

Klasifikaci inkontinence můžeme provádět podle různých kritérií. Pro praktické využití se jeví jako nejučelnější následující:

inkontinence urgentní

únik moče je spojen s naléhavým nucením na močení

inkontinence reflexní

k úniku moče dochází na podkladě patologického neurologického nálezu

inkontinence stresová

vzniká na podkladě patologických poměrů v oblasti vezikouretrálního spojení, projevuje se především při zvýšení nitrobršního tlaku – kašel, smích...

inkontinence z přetékání

ischuria paradoxa má příčinu v přeplněném močovém měchýři při subvezikální obstrukci

jiné typy

k nedobrovolnému úniku moče dochází také například při vezikovaginální píštěli a dalších patologických stavech v oblasti dolních močových cest.

Po stanovení diagnózy se ošetřující urolog snaží řešit příčinu, která inkontinenci vyvolala, například nasazením medikamentózní léčby u inkontinence urgentní, operačním výkonem při inkontinenci stresové, zajištěním derivace moče při paradoxní ischurii atd. Dokud není dosaženo terapeutického efektu nebo jestliže není léčba úspěšná, je nezbytné zajistit pro pacienta takové pomůcky, které by mu umožnily důstojný život zahrnující všechny aspekty uvedené výše.

Schema 1. Přehled pomůcek pro inkontinenci

Stupeň inkontinence	druh pomůcky	způsob úhrady pojišťovnou
1. Používání pomůcek je nepravdivé – ztráty moče při stresových manévrech jsou menší než 30 ml – únik moče při kašli, smíchu, kýchnutí, zvedání těžkých předmětů.	vložky pro inkontinenci – pro ženy – liší se svými rozměry a sací schopností – povrch zůstává suchý a jsou vybaveny protipachovým absorbentem absorbční kolektory – pro muže – forma inkontinentní vložky přizpůsobené anatomickým poměrům muže	max. 150 ks měsíčně, nejvýše do 550 Kč
2. Používání pomůcek je nutné při každém stresovém manévru – ztráty moče při stres. manévru jsou mezi 30–80 ml – k úniku dochází při změně polohy, při běhu, při chůzi do schodů, při lehké fyzické práci	vložné pleny – větší, tvarované vložné pleny vhodné pro chodící pacienty kondomové urinální Jedná se o kondomy opatřené přídržným lepícím páskem, který udrží urinál na správném místě. Urinál se připojí na močový sáček, který může mít různý objem, což je důležité z hlediska diskretnosti. Sáček si pomocí přídržných suchých zipů pacient přifixuje na lýtko, či stehno. Urinály jsou dodávány o různých průměrech. Lze je užít i u ležících pacientů a napojit na velký sběrný sáček. Pacienta je třeba poučit o správné hygieně (jeden urinál na jeden den). fixační prádlo – je vyrobeno z pružného úpletu – síťoviny nebo z lycry a slouží k pohodlnému uchycení ochranné pomůcky (vložky, pleny, kolektorů), je různé velikosti, lze je prát. Pouze užívá-li pleny nebo vložky.	max. 150 ks měsíčně, nejvýše do 900 Kč kondomové urinální – max. 30 ks měsíčně, nejvýše do 900 Kč sáčky sběrné urinální – max. 10 ks měsíčně, nejvýše do 600 Kč
3. Používání pomůcek je trvalou nutností – ztráty při stresových manévrech jsou větší než 80 ml – únik moče nastává při minimálním vzestupu nitrobršního tlaku – moč uniká prakticky trvale.	plenkové kalhotky – můžeme rozlišit dle velikostí a absorbční kapacity typ 1. – je na bocích opatřen lepícími pásky a je vhodný zejména u ležících pacientů. typ 2. – je opatřen pružným pasem – je vhodný zejména pro mobilní pacienty – dle našich zkušeností se s ním pacientům lépe manipuluje (lépe si jej stáhnou a opět natáhnou)	max. 24 ks ročně, nejvýše do 190 Kč – síťované max. 2 ks s lycrou ročně, nejvýše do 190 Kč max. 150 ks měsíčně, nejvýše do 1400 Kč

Na našem trhu je v současné době dostatečné množství vhodných a kvalitních kompenzačních pomůcek pro pacienty trpící různými formami inkontinence. Problémy však mohou nastat v jejich obstarávání – lékaři jsou z ekonomických důvodů v preskripci pomůcek limitováni zdravotními pojišťovnami, lékárna nemusí mít vždy plný sortiment pomůcek. Přesto je nezbytné, aby ošetřující lékař a sestra udělali vše pro to, aby nemocný s tímto závažným onemocněním měl pomůcek dostatek a kvalita jeho života byla dotčena v co nejmenší míře.

Obecné informace

Pomůcky pro inkontinenci jsou v číselníku VZP – „Prostředky zdravotnické techniky“ zařazeny do podskupiny 02.

Tyto pomůcky může pacientovi na poukaz předepisovat smluvní lékař pojišťovny těchto odborností: praktický lékař, urolog, gynekolog, neurolog a geriatr.

Nárok vzniká při splnění indikací od 3 let věku pojištěnce – při prokázané inkontinenci.

Odborný lékař, v jehož péči je inkontinentní pacient, je povinen písemně informovat praktického lékaře pojištěnce o vyšetření a předepsání pomůcky.

Pomůcky mohou být předepsány na poukaz nejvýše na dobu 3 měsíců.

Pojištěncům v ústavní péči a v odborných léčebnách pojišťovna tyto pomůcky nehradí.

Praktická doporučení

Inkontinence moče a stolice je pro pacienta velice citlivé téma a dle toho musíme k pacientovi přistupovat. Jednotlivé pomůcky mezi sebou, je možno vhodně kombinovat (vložky – den, pleny – noc) tak, abychom dodrželi limity stanovené pojišťovnou.

Ve zvláštních případech, kdy limity pojišťovny jsou pro pacienta nedostačující můžeme žádat revizního lékaře o zvýšenou úhradu.

Předepisujeme-li pomůcku pacientovi poprvé, tak na poukaz napíšeme jen jedno balení na vyzkoušení a dle spokojenosti můžeme v předpisu pokračovat nebo naopak volíme jiný druh pomůcek.

INFORMACE

SETKÁNÍ AMBULANTNÍCH UROLOGŮ

9.–10. 11. 2001 Nové Město na Moravě

Tradiční pracovní setkání ambulantních urologů se bude konat 9.–10. 11. 2001 v hotelu SKI v Novém Městě na Moravě. Program začíná 9. 11. 2001 v 19.30 hod. rautem a neformálními konzultacemi, následující den od 9.00 probíhá vlastní jednání. **Na pořadu budou:** Informace o postavení a činnosti Sdružení smluvních lékařů po říjnové konferenci, ceníky ČLK placených služeb, Společnost pro zdraví seniorů a další důležité informace. Setkání proběhne za laskavého sponzorování firmy **Sanofi-Synthelabo**, odkud budou urologové obesláni. Pokud neobdržíte přihlášku a máte zájem se zúčastnit, můžete se telefonicky obrátit na firmu Sanofi-Synthelabo.

tel. 02/33 08 61 11 dr. Hrdina.

Všechny srdečně zve doc. MUDr. M. Hanuš, CSc., UROCENTRUM PRAHA